

Brief-4, Wamena, 11 augustus 2010

Vroeg in de morgen stap ik in Sentani uit het vliegtuig. Het eerste wat opvalt zijn de vertrouwde contouren van de Cycloop, hoog boven het gewriemel van Sentani. Op weg naar Pos-7 komen we langs de verlaten en vervallen gebouwen waar onze jongens vroeger in het internaat zaten – het kost niet veel moeite om me de beelden van toen weer voor de geest te halen. De aparte geuren. De tafeltjes in het oude restaurant Mickey. De jaren vallen weg. Ik ben weer terug.

Papua zal altijd een speciale plaats in mijn hart houden. Ruim 32 jaar geleden zette ik hier voor het eerst voet aan de grond. Er is in al die jaren heel wat veranderd. De rust van toen is voorgoed verdwenen. Zelfs in de laatste twee jaar is er weer heel wat bij gebouwd. In vergelijking met toen lopen er nu veel meer mensen van de andere eilanden rond: rond Sentani en Jayapura zie je uit de lucht de enorme transmigratieprojecten.

Maar ook kerkelijk is er veel veranderd. We wonen die zondag in Waena (halverwege Sentani en Jayapura) een dienst bij van de GGRI op Papua. Septinus Rumasew – indertijd een leerling van Kees Haak, maar nu ook al grijs – houdt een mooie preek over psalm 146: duidelijke uitleg, en heel concreet en relevant voor de situatie bij de GGRI op dit moment: niet bouwen op mensen, hoeveel invloed die ook hebben, en hoeveel ze ook beloven, maar alleen vertrouwen op God! Er zijn zo'n 50 mensen in kerk, en dat valt niet tegen.

Ook Karin van der Linde is er, met haar man en een paar kinderen. Karin is een dochter van de vroegere zending Van der Velden. Ze zijn hier op Papua op familiebezoek. Maar Karin en ik zijn hier ook met een officiële opdracht. Na de kerkdienst vertellen we daar iets over. En die middag hebben we een historische ontmoeting: voor het eerst zijn we als afgevaardigden van het deputaatschap Betrekkingen met Buitenlandse Kerken (BBK) in gesprek met leden van de BPS, het vertegenwoordigend lichaam van de GGRI-P. Van hen zijn aanwezig Yan Wambraw, Yuliana Mikan, Sem Rumi, Yustus Wombaki, en wat later schuift ook Septinus Rumasew aan.

Natuurlijk hebben de GGRI hier via de uitgezonden en via de bezoeken van DVN altijd al nauw contact gehad met onze kerken. Maar dit is het eerste rechtstreekse contact tussen hen op officieel kerkelijk niveau en ons los van allerlei zendings- of ontwikkelingsprojecten. Het kost niet veel moeite hen het verschil tussen DVN en BBK duidelijk te maken: Yan Wambraw blijkt zich op het internet al goed te hebben geïnformeerd. Het is verrassend dat zij van hun kant ook op het punt hadden gestaan om contact met ons op te nemen! We praten uitgebreid over wat een

zusterkerkrelatie in de praktijk inhoudt. Ook vertellen ze het één en ander over de huidige organisatiestructuur van hun kerken, en van de problemen die ze hebben: die zijn zeker niet gering! Maar juist dan is het fijn om elkaar daarin te kunnen bemoedigen als broeders en zusters die over en weer aanspreekbaar zijn op het ene Woord van onze God! Dat wederzijds karakter van de relatie is belangrijk: we komen hier niet om vanuit Nederland even haarfijn aan te geven hoe het moet. Wij op onze beurt willen ook uitdrukkelijk open staan om ons te

laten bevragen op ontwikkelingen in Nederland; want wij kennen natuurlijk net zo goed onze problemen.

Na ruim drie uur nemen we afscheid van elkaar, blij en dankbaar voor het gesprek dat we gehad hebben, en voor de goede sfeer waarin dat plaatsvond.

Het zijn een paar drukke weken, voorafgaand aan het bezoek aan Wanggemalo. In Jakarta overleg met de verschillende uitgevers, zoals elk jaar. Maar in het kader van 'netwerken' breng ik gewoontegetrouw ook weer een bezoek aan het kantoor van de PGI (de Indonesische Raad van Kerken). Daar heb ik een gesprek met de voorzitter, Andreas Yewangoe. Op mijn vraag vertelt hij over de situatie in Bekasi, waar nog steeds kerken gesloten worden onder druk van de Moslimbevolking. Zo onder andere een kerk van de grote invloedrijke Batak-kerk (HKBP). Die legden zich er echter niet bij neer dat hun vergunning ingetrokken werd, en hielden afgelopen zondag gewoon net als altijd hun kerkdiensten. En als de overheid bij haar besluit blijft, vertelt Yewangoe, zijn ze van plan om komende zondag een openluchtdienst te gaan houden pal voor het presidentiële paleis in het centrum van Jakarta... Dat moet natuurlijk als het even kan voorkomen worden, en daarom heet Yewangoe zo dadelijk een vergadering waaraan ook Moslimvertegenwoordigers zullen deelnemen. Hij hoopt dat de president in zal willen grijpen.

Op zijn beurt bevrageert hij mij ook over de situatie die in Nederland is ontstaan na de verkiezingen. Hoe heeft Wilders zoveel stemmen weten te trekken juist ook uit kringen die eerder op het CDA stemden? Hij vertelt trouwens dat ook in de VS weer demonstratieve acties tegen Moslims en Koran op stapel staan, die hem noodzaken om hier weer de nodige gesprekken te voeren met Moslimgroeperingen om te voorkomen dat daardoor straks weer de vlam in de pan slaat.

Die voorbeelden laten wel zien waar ze hier in dit Moslimland hun handen vol aan hebben! Als ik op stap krijg ik de notulen van de vorig jaar in Mamasa gehouden Sidang Raya (Algemene vergadering) mee. De toespraak die ik daar toen gehouden heb staat er tot mijn verrassing woordelijk in; kennelijk van een opname uitgetypt.

En ja, dan die wielen voor die naaimachines van Dineke. Ik heb het maar aan een chauffeur gevraagd, die kennen meestal de stad als geen ander, en hij bracht me toen naar Tanah Abang. Dat is zeg maar de Jordaan van Jakarta, één grote vloeienmarkt. Hopeloos om je daar in een taxi te verplaatsen, er is gewoon geen doorkomen aan, en toen we de winkel waar ik moest zijn in zicht hadden, ben ik maar uitgestapt en ben verder gaan lopen. Dat is een belevenis op zich: Het verkeer van kleine publieke busjes zit muurvast, en het krioelt van brommers, driewielers, en mensen die overal tussendoor hun weg proberen te vinden. Kruiers met handkarren vol vrachten van allerlei soort. En overal stalletjes en winkeltjes met van alles en nog wat. In al dat gewoel houd ik mijn tas goed vast; de mensen moesten eens weten hoeveel miljoen rupiah er in dat onnozele canvas tasje met die Haamstedse molen aan mijn schouder hangt!

In die winkel rol ik in de volgende verbazing in deze mij volslagen onbekende wereld. Ik sta voor een grote schroothoop van oude afgedankte naaimachines van allerlei soort, letterlijk op één grote hoop gesmeten, die het grootste deel van de winkel in beslag neemt. Daar kan je met moeite net omheen schuifelen, langs de toonbank die in een grote U-vorm om die schroothoop staat. Daarachter grote rekken van scheefhangende triplex vakken met allerlei ondefinieerbare onderdelen, en in de paden tussen die rekken weer zoveel rotzooi aan onderdelen, dat ik me vertwijfeld begin af te vragen hoe ze hier ooit iets kunnen vinden: je kunt gewoon geen stap kunt verzetten.

Een chinees achter de toonbank vraagt wat ik zoek. Een wiel voor een naaimachine, en ik probeer hem duidelijk te maken wat ik daarmee bedoel. Hij roept iets naar één van zijn

bedienden. Die graait wat in de rotzooi achter hem, en komt vrijwel meteen op de proppen met een heus naaimachinewiel. Onvoorstelbaar dat ze dat zo precies weten te vinden in al dat oud schroot! Prachtig, zeg ik, maar ik heb er 4 nodig... O, dan moet je even wachten die liggen boven. Iemand loopt langs een gammele ladder naar boven, waar ongetwijfeld nog veel meer rotzooi ligt. Ik verwacht wel een poosje geduld te moeten hebben, maar het mannetje komt vrijwel meteen al weer naar beneden met nog 3 wielen. Zien er allemaal niet uit, maar beetje schoonmaken en oliën en dan moet het weer allemaal werken, zeggen ze; en inderdaad even later draaien ze alle vier weer net zo soepel.... Rp. 30.000 per stuk, en afdingen is er hier tot mijn verbazing niet bij. Maar goed, 2½ euro per stuk is niet te veel. Het is wel een kilo of 5 extra bagage straks in het vliegtuig. Maar mijn missie is volbracht!

Hier in Wamena heb ik ook geen moeite mijn dagen gevuld te krijgen. Besprekingen met leiders van de GJPI, de kerken die ontstaan zijn uit het zendingswerk van de Gereformeerde Gemeenten. We hebben altijd al nauw samengewerkt met hun zendelingen, en nu al sinds jaren ook met deze kerken. Dit jaar zijn ze vol enthousiasme een eigen STT begonnen. Een Nederlandse GerGem-docent dogmatiek volgt momenteel een taal cursus op Java, en komt later dit jaar hier werken. Naar een 2° Nederlandse docent (Hebreeuws en Grieks, en de culturen van de Bijbel) zijn ze in Nederland nog op zoek, maar de examens zijn daar behoorlijk zwaar, weten ze mij te vertellen...

Ook ga ik natuurlijk nog even bij Sue langs, waar Dineke vorige maand gelogeed heeft. Die heeft in de ruim 30 jaar dat ze hier nu op Papua werkt wel

100 taken gehad, en is de laatste 15 jaar bezig geweest om met mensen van de stam waar ze in Soba onder werkte de hele bijbel te vertalen. Daar zijn ze nu bijna klaar mee. De Papua-vertaler ken ik ook nog van vroeger toen we als gezin een paar keer in Soba zijn geweest. Hun werk wordt begeleid door Lourens de Vries (als consultant van de United Bible Societies), die vroeger ook een aantal jaren met ons in Wanggemalo heeft gewoond.

Vanmiddag heb ik vier uur door de bergen aan de rand van de Baliem gewandeld; wat is de schepping hier mooi!

En nu morgen naar Wanggemalo. Heb Dineke nog steeds niet gesproken, dus iedereen zal begrijpen dat ik er alleen daarom al veel zin in heb. Maar ook zie ik er naar uit om de mensen van het dorp daar weer te ontmoeten. En aan de slag te gaan met het opnemen van de Kombai-vertaling van Markus, die Lourens de Vries daar indertijd met Geyo Weremba (in die tijd Kombai-predikant in Wanggemalo) en mij heeft gemaakt.

In Sentani ontmoette ik de Koreaan die in Wanggemalo vertaalwerk wil gaan doen: SungKyu, en zijn vrouw JiSook. Heel aardige mensen, bij wie Dineke ook een avond op bezoek is geweest. Hij komt nu vrijdag ook een week naar Wanggemalo, omdat hij graag samen met mij daar wil werken; zijn vrouw heeft daar zelfs een cursus in Korea voor afgezegd...

Hopelijk lukt het om Geyo Weremba naar Wanggemalo te krijgen, want anders valt het project waarschijnlijk in het water... Hij zat volgens de laatste berichten in Tanah Merah, en dat is nog al een eind weg...

Dit is voorlopig (als het goed is) de laatste brief. Daarom mocht hij ook wel iets langer zijn. Tot omstreeks 7 september hebben we geen verbinding meer, geen telefoon, geen sms, geen email. Heerlijk rustig! Dus als iemand nog wil reageren, kan dat alleen vandaag!

Een heel hartelijke groet voor jullie allemaal:
A Dieu!

Jaap

